

CEIP SANT ONOFRE

PROJECTE

"A L'ESCOLA EN BICI"

PROJECTE PEDAGÒGIC PER A PRIMÀRIA

Programa pilot d'educació per a una mobilitat sostenible
i el foment de l'ús de la bicicleta
com a mitjà de transport entre escolars d'Educació Primària.
Els hàbits de mobilitat adquirits des de la infància
marcaran la pauta per a l'edat adulta

BICICLETA, INFÀNCIA I MOBILITAT A LES CIUTATS

La bicicleta té un valor positiu per a la infància i per a la ciutat en el seu conjunt. Representa una conquesta de llibertat en els moviments de xiquets i xiquetes segons es van fent majors, una oportunitat per al joc, la creativitat i l'aprenentatge en la seva relació amb l'entorn. La bicicleta és un mitjà de transport que permet disminuir els alts nivells de contaminació i estrès a les ciutats. En definitiva, la bicicleta és part de la solució per parer els problemes de salut, mediambientals (fums, sorolls) i de mobilitat (ocupació de la via pública, embussos) que implica el trànsit motoritzat a les nostres ciutats.

El principal objectiu del nostre projecte “*A l'Escola en Bici*” al **CEIP Sant Onofre**, és el foment de la bicicleta com a mitjà de transport i en aquesta labor ens afanyem des de fa gairebé dos mesos. Els resultats van arribant perquè la societat demanda canvis quant a mobilitat, els criteris mediambientals comencen a aplicar-se, per fi, a l'entorn urbà i el ciutadà busca no només desplaçar-se pel mitjà sinó també integrar-se i sentir-se còmode dins d'ell.

Xiquets/es i adults compartim clima, aire i aigua. Tant ells com nosaltres patim les conseqüències de la contaminació i els efectes del canvi climàtic. Però els nostres xiquets *es xicotets són els més sensibles a la degradació del medi ambient, especialment a les ciutats, i paguen un preu més car per un model de desenvolupament insostenible.*

Tots ens sentim obligats a protegir als xiquetes contra maltractaments, explotació econòmica o abusos sexuals; el dret a l'educació el tenen, per descomptat, garantit. No obstant això, el dret a la mobilitat i a respirar un aire net sembla un objectiu llunyà. Però la percepció que la societat té d'aquest problema està canviant molt ràpid i a poc a poc s'estan fent passos decisius en sentit positiu.

Les ciutats presten escassa atenció a les necessitats de desplaçament de nens i joves. Les possibilitats d'acudir de forma autònoma a les múltiples activitats que se'ls ofereixen (extraescolars, acadèmiques i d'oci) estan condicionades i limitades per un disseny urbà que respon a les necessitats, costums i mitjans dels adults, sobretot dels quals circulen en CO2 dels cotxes. Abusem del poder que tenim a l'hora d'imposar les nostres prioritats obviant els desitjos, necessitats, el benestar i, fins i tot, la salut dels menors. Afortunadament, la situació està canviant, i tant l'Àjuntament de Quart de Poblet com el CEIP Sant Onofre estem introduint programes europeus a les nostres entitats per concienciar a la població en aquest problema social que tenim mitjançant rutes saludables, de reduïda perillositat i fomentant l'activitat física com és crear situacions i possibilitats per a que els alumnes i famílies puguin accedir a l'escola amb bicicletes.

LA CONTAMINACIÓ

L'associació **PEDALIBRE** (www.pedalibre.org) va enviar en 2007 a diferents comunitats autònomes un informe (http://www.pedalibre.org/documentos/la_salud_dels_menors.pdf) que alertava sobre els riscos que el trànsit motoritzat suposa per a la salut dels nens (inseguretat, problemes respiratoris, estrès, dèficit d'atenció, etc.) i la pèrdua d'espais públics als carrers.

A continuació vam mostrar diversos exemples sorgits de l'informe de **PEDALIBRE**:

- 1.- Un estudi dut a terme a Stuttgart1 conclou que la contaminació deguda al trànsit rodat (NO₂, NO, CO) es relaciona amb una major prevalença d'enfermetats respiratòries en una mostra de 8.420 nens
- 2.- En un altre estudi de l'any 20012 es fa una extensa valoració bastant negativa de l'exposició a l'aire contaminat del trànsit en nens que assisteixen a l'escola prop d'autopistes i altres vies ràpides
- 3.-No menys impactant és l'estudi realitzat a Los Angeles (els EUA) que relaciona contundentment la densitat del trànsit que envolta als nens i la seva possibilitat de contreure leucèmia.

ELS HÀBITS SEDENTARIS

L'exercici físic és fonamental per al bon desenvolupament del xiquet/a. Sempre es parla d'activitats esportives o jocs, però també són molt importants els hàbits de mobilitat adquirits des de xicotets perquè marquen la pauta per a l'edat adulta. El sobrepès i l'obesitat creixen alarmantment entre els nostres escolars i una de les solucions més senzilles és canviar els seus hàbits de mobilitat: Si tots els dies acudeixen al col·legi caminant o amb bici perdran un grapat de calories sobrants i el seu metabolisme s'accelerará, contribuint a mantenir o recuperar el seu pes adequat

CAMPAÑA "A L'ESCOLA EN BICI"

"A L'ESCOLA EN BICI": "Amb aquest projecte i aquesta iniciativa volem propiciar un cercle virtuós entre la infància, la bicicleta i l'entorn urbà".

Els hàbits que s'adquireixen de xicotet i perduren, generalment, en l'edat adulta. Si assumeixen com a "natural" una vida lligada al CO₂, de majors demandaran el seu ús i deixaran de costat altres mitjans (transport públic, bicis). Alguns processos, com aquest, que semblen irreversibles es poden intentar canviar. En moltes ciutats europees (Hamburg, Copenhaguen, Sevilla, París, Barcelona) s'han emprès iniciatives per a tractar de donar la volta a realitats urbanes insostenibles.

El Projecte "A L'ESCOLA EN BICI" naix amb vocació integradora, no pretén ser una guia tancada que vingui imposada sinó un compendi d'idees, iniciatives i esdeveniments que es poden posar en pràctica, transformar, millorar i enriquir. Cada ciutat, cada barri i cada centre educatiu són diferents, per això nosaltres al **CEIP Sant Onofre** hem intentat adaptar aquesta iniciativa al nostre context.

EL CAMÍ ESCOLAR

El moviment es demostra caminant, en aquest cas, anant amb bicicleta. El present projecte, i la campanya que posem en marxa, pretén ser un mitjà per a fomentar l'ús de la bici com a mitjà de transport entre els escolars, especialment en el trajecte de casa a l'escola o de l'escola a casa. Pretenem, en aquest sentit, que l'experiència diària d'aquesta activitat reforcin el desenvolupament i finançament de noves habilitats i coneixements en la pràctica, que transformin gradualment els hàbits i comportaments concrets de desplaçament.

Part dels continguts de l'àrea d'Educació Física aniran dirigits a propiciar la recuperació del trajecte a l'escola com un espai de socialització, desenvolupament de l'autonomia i civisme, fent dels CAMINS ESCOLARS una eina pedagògica i, alhora, de millora de l'entorn i inserció comunitària de l'escola

GUIA PER AL DESENVOLUPAMENT DE CAMINS SEGURS ESCOLARS

El CAMÍ ESCOLAR és una via de circulació preferent, triada entre els recorreguts més utilitzats pels alumnes, que facilita que l'anar a escola sigui de nou una experiència d'autonomia i contacte directe dels xiquets i xiquetes amb el seu entorn quotidià, el seu barri, les seves gents, utilitzant modalitats de mobilitat no contaminants com són caminar o la bicicleta. Per a això, és necessari, implicar tant la comunitat escolar com al barri en el qual es troba el CEIP Sant Onofre, per a fer d'aquests trajectes vies de circulació i passeig més segurs per als escolars, projecte que s'ha iniciat també l'Ajuntament de Quart de Poblet amb les seues "Rutes segures cap a l'escola".

Desenvolupar un projecte de CAMINS SEGURS ESCOLARS és una oportunitat d'integració de l'escola en el seu entorn, així com un motiu per a incidir en múltiples nivells d'aprenentatge dels seus alumnes. Però per a portar a bon port un projecte com aquest: "A L'ESCOLA EN BICI", és necessari reconèixer el protagonisme de la família i per tant assegurar la seva implicació i participació activa. A la seva mà està en gran manera trencar el cercle viciós de la inseguretat (gran afluència de cotxes), protecció (acompanyament amb cotxe), que fa que cada vegada l'entorn i les entrades a l'escola siguin més inhòspits, insans i insegurs per als seus fills (en realitat també per als adults).

Per als xiquets i xiquetes del **CEIP Sant Onofre**, vindre a l'escola en bici suposarà noves oportunitats d'aprenentatge i gaudir del camí a l'escola. En poc més de 20 anys, els nens han anat perdent la sort que van tenir els seus pares de gaudir del recorregut de casa a l'escola. Amb la posada en marxa d'aquest projecte incrementarem l'autonomia dels nostres alumnes, oferint nous espais d'aprenentatge del seu entorn quotidià, i creant hàbits saludables de mobilitat amb bicicleta, amb els seus avantatges per a la salut (exercici), el medi ambient, i una millor socialització i integració en la comunitat.

Per a l'Ajuntament de Quart de Poblet i per a noslatres és una estupenda aposta per la disminució dels embussos a les portes dels col·legis, i per extensió, en les vies d'accés als col·legis, i una manera molt eficaç de disminuir els nivells de contaminació i inseguretat en l'entorn escolar. D'altra banda, disminuir els desplaçaments en cotxe a les escoles, té un efecte acumulatiu en la disminució de la contaminació en general, i per tant de millora de la salut i la qualitat de vida de la ciutat.

Els **objectius** del Projecte “A L'ESCOLA EN BICI” permetrà de manera molt especial:

- 1.- Obrir processos de millora per a convertir els carrers en àmbits segurs per a vianants i ciclistes.
- 2.- Inculcar als alumnes hàbits de mobilitat sostenibles i saludables individual i socialment.
- 3.- Disminuir el consum d'energia en usar menys el vehicle motoritzat i millorar la qualitat de l'aire en l'entorn escolar.
- 4.- Aprendre i practicar les normes de seguretat viària.
- 5.- Prestar un servei de transport saludable i sostenible a la comunitat escolar.

ESDEVENIMENTS SIGNIFICATIUS

Hi ha activitats relacionades amb la bicicleta que tenen gran tradició i molta repercussió social i mediàtica. Els col·legis poden participar en elles amb diferent grau d'implicació en funció dels objectius (de l'esdeveniment i del centre), la disponibilitat de temps dels docents, el moment del curs escolar, etc....

1.- SETMANA DE LA MOBILITAT i DIA SENSE COTXES (16 a 22 de setembre): És una setmana d'iniciatives (xerrades, activitats al carrer, concentracions amb bicicleta) relacionades amb la mobilitat sostenible. Tot culmina el 22 de setembre “DIA SENSE COTXES” amb mesures municipals per a facilitar els desplaçaments de bicicletes i vianants: tancament de carrers al trànsit motoritzat, estrena de carrers per als vianants o carrils bici, etc. Tot sol culminar amb una gran marxa a peu i amb bici de tall festiu i reivindicatiu.

Els centres escolars comparteixen ideari amb aquest esdeveniment: conscienciació mediambiental, consum responsable, civisme, millora de l'entorn urbà i salut física i mental. Es pot col·laborar en l'organització d'activitats, pintar pancartes del DIA SENSE COTXES, participar directament en les sortides, etc

Podria ser una bona idea acabar les classes una mica abans, acudir amb bici o caminant a la Plaça de l'Ajuntament, portar les pancartes al·lusives, organitzar jocs, rifar una o més bicis (l'Associació de Mares i Pares d'Alumn@s podria córrer amb les despeses) i finalitzar l'acte lliurant un escrit (consensuat entre alumn@s i docents o el guanyador en el concurs de redaccions) a l'alcalde/sa. Segur que resulta un acte concorregut, original i festiu.

2.- DIA DE LA BICI: Molts ajuntaments i associacions organitzen aquest esdeveniment. Podem col·laborar en la logística, participar activament...

3.- PROVES CICLISTES i CICLOTURISTAS: En totes les ciutats i molts pobles hi ha competicions d'aquest tipus. Els organitzadors sempre agraeixen col·laboració: repartiment de publicitat, col·locació de tanques i cinta separadora, senyalitzar el recorregut... Per descomptat, podem animar als nostre@s alumn@s a participar en la competició perquè gaudiran molt amb l'ambient i quedarà un esdeveniment més animat i colorit.

4.- DIA DE L'ARBRE: Adquireix una nova dimensió si es realitza amb bici i es planta un arbre o divresos arbres a la localitat de Quart de Poblet. La implicació i motivació de l'alumnat, sobretot del tercer cicle (ja acostumats a aquestes sortides), sol ser molt major.

5.- DIA DEL MEDI AMBIENT: Proponem un monogràfic entorn de la bicicleta i els seus avantatges i beneficis: punts d'informació repartits per la localitat (calculadora de CO2), murals monogràfics, exposició, excursions, xerrades, etc....

ORGANITZACIÓ INTERNA

El Projecte començarà el proper dia **18/02/2019** i estarà organitzat de la següent manera:

- a) Cada dia vindrà un nivell concret. Vore la circula treta a les famílies.
- b) Tots els alumnes participants entraran i eixiran per la porta que dona al pati.
- c) Els alumnes guardaran les bicis en la zona habilitada amb els aparca bicicletes i es tancarà amb clau.
- d) Hi haurà “sempre” un membre de l’equip directiu responsable que obrirà i tancarà la porta per controlar les entrades i exides.
- e) L’horari d’entrada serà a les 9:00 hores.
- d) Els horaris d’eixida serán:
 - * 14:00 hores.
 - * 15:30 hores.
 - * 17:00 hores.

CIRCULAR PROJECTE “A L’ESCOLA EN BICI”

Desde el centre hem posat en marxa un nou projecte anomenat “*A l’escola en bici*”. La finalitat fonamental és donar la possibilitat a totes les famílies i als nostres alumnes de vindre a l’escola amb un medi de transport no contaminant i realitzar activitat física saludable. Per començar, cada día tindrà la possibilitat de vindre a l’escola en bici un nivell concret i en funció de l’acceptació i de les primeres avaluacions anirem ampliant la demanda. Els participants **SEMPRE** utilitzaran, per entrar i eixir, la porta que dona a la pista de bàsquet.

L’Organització serà la següent:

Dilluns: 3er V i 3er C

Dimarts: 4rt V i 4rt C

Dimecres: 5é V i 5é C

Dijous: 6é V i 6é C

Divendres: 5é V, 5é C, 6é V i 6é C.

Inici del Projecte serà: ***Dilluns 18 de Febrer de 2019***

Nota: El Projecte “A l’Escola en Bici” està penjat a la WEB del centre www.ceipsantonofre.es